O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY TA'LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI

SAMARQAND IQTISODIYOT VA SERVIS INSTITUTI

"TASDIQLAYMAN"

O'quv ishlari bo'yicha prorektor

____________ T.S.Sharipov

2024 yil "___" ___________

IQTISODIYOT NAZARIYASI

FAN SILLABUSI

Sirtqi ta'lim shakllarlari uchun

Bilim sohasi:	1000000	- Xizmatlar
Ta'lim sohasi:	1010000	- Xizmat ko'rsatish sohasi
Ta'lim yo'nalishlari:	61010100	- Turizm va mehmondo'stlik

Samarqand-2024

Modul/ Fan sillabusi

Sirtqi bo'lim

Fan to'g'risida ma'lumot

Fan nomi:	Iqtisodiyot nazariyasi
Fan turi:	Majburiy
Fan kodi:	IQN11210
Yil:	1
Semestr:	1
Ta'lim shakli:	Sirtqi
Mashg'ulotlar shakli va semestrga ajratilgan soatlar:	120
Ma`ruza	8
Amaliy mashg'ulotlar	8
Labaratoruya mashg'ulotlari	-
Seminar	-
Mustaqil ta'lim	104
Kredit miqdori:	4
Baholash shakli:	Imtihon (yozma)
Fan tili:	O'zbek

Fan maqsadi (FM)	
FM1	Talabalarda korxona va uy xo'jaliklarida sodir bo'layotgan iqtisodiy jarayonlarning nazariy, amaliy asoslarini o'rgatish hamda iqtisodiyotda tarkibiy islohotlar va iqtisodiyotni modernizatsiyalashni yanada chuqurlashtirib, uning ko'lamini kengaytirish bilan bog'liq masalalarning nazariy va amaliy ko`nikmasini hosil qilish.

Fanni o'zlashtirish uchun zarur boshlang'ich bilimlar	
1.	Turizm nazariyasi va amaliyoti
2.	FORLAN10Xorijiy til 1 (ingliz, fransuz, nemis)
Ta'lim natijalari (TN)	
	Bilimlar jihatidan:
TN1	zamonaviy bozor iqtisodiyotining ishlashi va rivojlanishining nazariy asoslarini to`g`risida bilimga ega bo`lishlari kerak;
TN2	talab va taklif modeli asosida taqchil resurslarning taqsimlanish mexanizmini larini bilishlari lozim;
TN3	raqobatlashgan va raqobatlashmagan bozorlarning asosiy xususiyatlari va firmalarning ushbu bozorlardagi harakat qilish qoidalarini to`g`risida bilimga ega bo`lishlari kerak;
TN4	ishlab chiqarish jarayoni va ishlab chiqarish omillaridan optimal foydalanishni, ishlab chiqarish xarajatlari turlarini, tavakkalchilik va uni oldini olish hamda pasaytirish yo`llarini, bozor sharoitida narxlarning qanday shakllanishini haqida tassavur hosil qilishi kerak;
TN5	davlatning bozor iqtisodiyotiga aralashish yo`nalishlari va ularning oqibatlarini baholay olish;

TN6	mehnat, kapital va er bozorining ishlash mexanizmini bilishi kerak.
	Ko'nikma jihatidan:
TN7	talaba bozordagi talab va taklif to`g`risidagi statistik ma`lumotlar asosida bozorni tahlil qilish va xulosalar chiqarish;
TN8	statistik ma`lumotlar asosida talab va taklif funksiyalarini tuzish, talab va taklifning elastiklik koefitsientlarini xisoblash va ular asosida bozordagi holatni tahlil qilish;
TN9	raqobatlashgan va raqobatlashmagan bozorda firmalar harakatini tahlil qilish asosida xulosalar chiqarish;
TN10	Korxona xarajatlari va foydasini shakllanishi uning manbalari, turlari va grafikda qanday shakllanishini aniqlay olishi;
TN11	davlatning bozor iqtisodiyotiga aralashuvi oqibatlarini tahlil qilish asosida xulosalar chiqarishi lozim.

Fan mazmuni		
Mashg'ulotlar shakli: ma'ruza (M)		**Ajratil-gan soat**
M1	«Iqtisodiyot nazariyasi» fanining predmeti va bilish uslublari. Ishlab chiqarish jarayoni va uning natijalari. Ijtimoiy-iqtisodiy tizimlar va mulkchilik	2
M2	Tovar va pul munosabatlari rivojlanishi bozor iqtisodiyoti shakllanishi va amal qilishining asosidirю Bozor iqtisodiyotining mazmuni va amal qilishi. Bozor iqtisodiyotiga o'tish davri va uning O'zbekistondagi xususiyatlari	
M3	Talab va taklif nazariyasi. Bozor muvozanati. Raqobat va monopoliya. Narxning mohiyati va shakllanish xususiyatlari	2
M4	Tadbirkorlik faoliyati. Tadbirkorlik kapitali va uning aylanishi. Korxona (firma) xarajatlari va foydasi. Ish haqi va mehnat munosabatlari	
M5	Agrar munosabatlar va agrobiznes. Milliy iqtisodiyot va uning makroiqtisodiy o`lchamlari.Yalpi ichki mahsulot va uning harakat shakllari	2
M6	Yalpi talab va yalpi taklif. Iste`mol, jamg'arma va investitsiyalar	
M7	Milliy iqtisodiyotning muvozanatli va mutanosibli rivojlanishi. Iqtisodiyotning siklligi va makroiqtisodiy beqarorlik. Ishchi kuchi, uning bandligi va ishsizlik	
M8	Moliya tizimi va moliyaviy siyosat. Pul-kredit tizimi. Banklar va ularning bozor iqtisodiyotidagi roli. Bozor iqtisodiyotini tartibga solishda davlatning roli	2
M9	Aholi daromadlari va davlatning ijtimoiy siyosati. Jahon xo`jaligi va uning evolyutsiyasi. Xalqaro iqtisodiy integratsiya va O`zbekistonning jahon hamjamiyatiga kirib borishi. Jahon bozori. Xalqaro valyuta va kredit munosabatlari.	
JAMI:		**8**

Fan mazmuni		
Mashg'ulotlar shakli: amaliy mashg'ulot (A)		**Ajratil-gan soat**
A1	«Iqtisodiyot nazariyasi» fanining predmeti va bilish uslublari. Ishlab chiqarish jarayoni va uning natijalari. Ijtimoiy-iqtisodiy tizimlar va mulkchilik	
A2	Tovar va pul munosabatlari rivojlanishi bozor iqtisodiyoti shakllanishi va amal qilishining asosidino Bozor iqtisodiyotining mazmuni va amal qilishi. Bozor iqtisodiyotiga o'tish davri va uning O'zbekistondagi xususiyatlari	2
A3	Talab va taklif nazariyasi. Bozor muvozanati. Raqobat va monopoliya. Narxning mohiyati va shakllanish xususiyatlari	
A4	Tadbirkorlik faoliyati. Tadbirkorlik kapitali va uning aylanishi. Korxona (firma) xarajatlari va foydasi. Ish haqi va mehnat munosabatlari	2
A5	Agrar munosabatlar va agrobiznes. Milliy iqtisodiyot va uning makroiqtisodiy o'lchamlari.Yalpi ichki mahsulot va uning harakat shakllari	
A6	Yalpi talab va yalpi taklif. Iste'mol, jamg'arma va investitsiyalar	2
A7	Milliy iqtisodiyotning muvozanatli va mutanosibli rivojlanishi. Iqtisodiyotning siklligi va makroiqtisodiy beqarorlik. Ishchi kuchi, uning bandligi va ishsizlik	
A8	Moliya tizimi va moliyaviy siyosat. Pul-kredit tizimi. Banklar va ularning bozor iqtisodiyotidagi roli. Bozor iqtisodiyotini tartibga solishda davlatning roli	
A9	Aholi daromadlari va davlatning ijtimoiy siyosati. Jahon xo'jaligi va uning evolyutsiyasi. Xalqaro iqtisodiy integratsiya va O'zbekistonning jahon hamjamiyatiga kirib borishi. Jahon bozori. Xalqaro valyuta va kredit munosabatlari.	2
JAMI:		**8**

Mustaqil ta'lim (MT)		**Ajratil-gan soat**
MT1	Hozirgi zamon iqtisodiyot nazariyasi rivojlanishining asosiy yo'nalishlari.	2
MT2	Iqtisodiyot nazariyasi rivojlanishining asosiy bosqichlari.	2
MT3	Mehnat unumdorligi – iqtisodiy o'sish omili sifatida.	2
MT4	Mulkchilik shakllari o'zgarishining yollari va usullari.	2
MT5	O'zbekistonda milliy valyutaning muomalaga kiritilishi	2
MT6	Bozor iqtisodiyoti modellari	2
MT7	Bozor iqtisodiyotining ijtimoiy yo'naltirilganligi va uning O'zbekistonga xos xususiyatlari.	2
MT8	Bozor infratuzilmasi va uning unsurlari.	4
MT9	Raqobat kurashining shakllari va usullari.	4
MT10	Monopoliyalar. ularning amal qilish va tartibga solish xususiyatlari.	4
MT11	Ishlab chiqarish xarajatlari va ularni kamaytirish yo'llari.	4

MT12	Korxona foydasining taqsimlanishi va ishlatilishi.	4
MT13	Milliy iqtisodiyot va uning makroiqtisodiy ko`rsatkichlari.	4
MT14	O`zbekistonda milliy hisoblar tizimi, holati va istiqbollari.	4
MT15	Iste`molchi xulqi nazariyasining asosiy holati.	4
MT16	Jamg`arma va uning hajmiga ta`sir etuvchi omillar.	4
MT17	Iqtisodiy o'sishning mohiyati, asosiy tavsifnomasi va modeli.	4
MT18	Makroiqtisodiy muvozanatlikning mohiyati va unga erishish yo`llari.	4
MT19	Iqtisodiy rivojlanishning siklligi va iqtisodiy sikl nazariyalari.	4
MT20	Yalpi ishchi kuchi va uni takror ishlab chiqarish.	2
MT21	Ishsizlikning kelib chiqish sabablari va namoyon bo`lish shakllari.	2
MT22	Soliqlar, ularning vazifalari va turlari.	2
MT23	Davlatning pul kredit siyosati: maqsadi va dastaklari.	2
MT24	Inflyatsiya va uning namoyon bo`lish shakllari.	2
MT25	O`zbekistonda bank tizimini takomillashtirish yo'llari.	2
MT26	Aholi daromadlarining mazmuni, turlari va shakllanish manbalari.	4
MT27	Davlatning ijtimoiy siyosati.	4
MT28	Bozor iqtisodiyoti sharoitida daromadlar tengsizligi.	4
MT29	Jahon xo`jaligining shakllanishi va rivojlanishi.	4
MT30	Xalqaro iqtisodiy integratsiya, uning mazmuni va shakllari.	4
MT31	Jahonning global iqtisodiy muammolari.	4
MT32	Erkin savdo va proteksionizm siyosati.	4
MT33	O`zbekiston tashqi savdo munosabatlari geografiyasining sifat jihatdan o'zgarib borishi.	4
MT34	To'lov balansining mohiyati va tarkibi.	4
	JAMI:	**104**

	Asosiy adabiyotlar
1.	Xodiyev B.Y., Shodmonov Sh.Sh. Iqtisodiyot nazariyasi.Darslik. – T.: Barkamol fayz media, 2017.
2.	O'lmasov A., Vahobov A.V. Iqtisodiyot nazariyasi. Darslik. – T.: «Iqtisod-moliya», 2014. – 480 bet.
3.	Muxammedov M.M. va boshqalar Iqtisodiyot nazariyasi.Darslik. – T.: Fan va texnologiya, 2022.
4.	Xajiyev B.D., Mamaraximov B.E., Mambetjanov Q.Q. Iqtisodiyot nazariyasi. Darslik (rus tilida). – T.: "Iqtisodiyot", 2019. – 548 bet.
5.	Мухаммедов М.М, Камилова Н.А. Экономическая теория. Учебник для бакалавров.Fan va texnologiya nashriyoti, 2023.-624
Qo'shimcha adabiyotlar	
6.	Экономическая теория: Учебник для бакалавров/Под общ. ред. А.А.Кочеткова.5-изд. Перераб. и доп.- М.: издательско-торговая корпорация "Дашков и К", 2014.-696 стр.
7.	O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasi – T.: O'zbekiston, 2023. – 120 b.

8.	O'zbekiston Respublikasi Prezidentining Farmoni, 28.01.2022 yildagi PF-60-son " 2022 — 2026 yillarga mo'ljallangan yangi O'zbekistonning taraqqiyot strategiyasi to'g'risida"gi farmoni. www.lex.uz
9.	O'zbeksiton Respublikasi prezidentining 2023 yil 11 sentyabrdagi "O'zbekiston–2030" strategiyasini 2023 yilda sifatli va o'z vaqtida amalga oshirish choratadbirlari to'g'risida" PQ300sonli Qarori. / Xalq so'zi, 2023 yil 12 sentyabr, №190

Talabaning fan bo'yicha o'zlashtirish ko'rsatkichini nazorat qilishda quyidagi mezonlar tavsiya etiladi:

a) 5 baho olish uchun talabaning bilim darajasi quyidagilarga javob berishi lozim:

- fanning mohiyati va mazmunini to'liq yorita olsa;
- fandagi mavzularni bayon qilishda ilmiylik va mantiqiylik saqlanib ilmiy xatolik va chalkashliklarga yo'l qo'yilmasa;
- fan bo'yicha mavzu materiallarining nazariy yoki amaliy ahamiyati haqida aniq tasavvurga ega bo'lsa;
- fan doirasida mustaqil erkin fikrlash qobiliyatini namoyon eta olsa;
- berilgan savollarga aniq va lo'nda javob bera olsa;
- konspektga puxta tayyorlangan bo'lsa;
- mustaqil topshiriqlarni to'liq va aniq bajargan bo'lsa;
- fanga tegishli qonunlar va boshqa me'yoriy-huquqiy xujjatlarni to'liq o'zlashtirgan bo'lsa;
- ftarixiy jarayonlarni sharxlay bilsa.

b) 4 baho olish uchun talabaning bilim darajasi quyidagilarga javob berishi lozim:

- fanning mohiyati va mazmunini tushungan, fandagi mavzularni bayon qilishda ilmiy va mantiqiy chalkashliklarga yo'l qo'ymasa;
- fanning mazmunini amaliy ahamiyatini tushungan bo'lsa;
- fan bo'yicha berilgan vazifa va topshiriqlarni o'quv dasturi doirasida bajarsa;
- fan bo'yicha berilgan savollarga to'g'ri javob bera olsa;
- fan bo'yicha konspektga puxta shakllantirgan bo'lsa;
- fan bo'yicha mustaqil topshiriqlarni to'liq bajargan bo'lsa;
- fanga tegishli qonunlar va boshqa me'yoriy-huquqiy xujjatlarni o'zlashtirgan bo'lsa.

c) 3 baho olish uchun talabaning bilim darajasi quyidagilarga javob berishi lozim:

- fan xaqida umumiy tushunchaga ega bo'lsa;
- fandagi mavzularni tor doirada yoritib, bayon qilishda ayrim chalkashliklarga yo'l qo'yilsa;
- bayon qilish ravon bo'lmasa;
- fan bo'yicha savollarga mujmal va chalkash javoblar olinsa;
- fan bo'yicha matn puxta shakllantirilmagan bo'lsa.

d) quyidagi hollarda talabaning bilim darajasi qoniqarsiz 2 baho bilan

baholanishi mumkin:

- fan bo'yicha mashg'ulotlarga tayyorgarlik ko'rilmagan bo'lsa;
- fan bo'yicha mashg'ulotlarga doir hech qanday tasavvurga ega bo'lmasa;
- fan bo'yicha matnlarni boshqalardan ko'chirib olganligi sezilib tursa;
- fan bo'yicha matnda jiddiy xato va chalkashliklarga yo'l qo'yilgan bo'lsa;
- fanga doir berilgan savollarga javob olinmasa;
- fanni bilmasa.

Agar talaba hemis tizimida baholanganda quyidagicha baholanadi.
0-59 ballgacha 2 baho, 60-69 ballgacha 3 baho, 70-89 ballgacha 4 baho, 90-100 ballgacha 5 baho

Fan o'qituvchisi to'g'risida ma'lumot

Mualliflar:	I.I.Ayubov – Sam ISI "Iqtisodiyot nazariyasi" kafedrasi mudiri, PhD. A.I.Raxmonov – Sam ISI "Iqtisodiyot nazariyasi" kafedrasi assistenti
E – mail:	rahmonovaziz1983@gmail.com
Tashkilot:	SamISI "Iqtisodiyot nazariyasi" kafedrasi
Taqrizchilar:	N.U.Normurodov – SamISI "Real iqtisodiyoti" kafedrasi dotsenti PhD. B. A. Bakiyev – GRAND FILLER M.CH.J rahbari

Mazkur sillabus institut o'quv-uslubiy Kengashining 2024 yil ____ avgustdagi 1-sonli yig'ilish bayoni bilan tasdiqlangan. (№_________)

Mazkur Sillabus "Iqtisodiyot nazariyasi" kafedrasining 2024 yil ____ avgustdagi 1-sonli yig'ilish bayoni bilan ma'qullangan.

O'quv-uslubiy bo'lim boshlig'i	**I.E. Shodmonov**
Fakultet dekani	**F. B. Abdukarimov**
Kafedra mudiri	**I.I. Ayubov**
Tuzuvchi	**A.I. Raxmonov**